

DE VLAAMSE MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

BISNOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft:

- Voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot bepaling van tijdelijke afwijkingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 21 december 2018 tot uitvoering van afdeling 6 – toekenning van betaald educatief verlof in het kader van voortdurende vorming van de werknemers – van hoofdstuk IV van de herstellwet van 22 januari 1985 houdende sociale bepalingen en tot wijziging van artikel 4 van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 mei 2013 betreffende de loopbaanbegeleiding
- Principiële goedkeuring

Samenvatting

Voorliggend voorontwerp van besluit geeft vorm aan een verlenging van het gemeenschappelijk initiatiefrecht voor het Vlaams opleidingsverlof. De evaluatie van het eerste schooljaar (2021-2022) waarbinnen deze maatregel van kracht was is positief. Om continuïteit te garanderen wordt de maatregel verlengd voor het schooljaar 2024-2025 zodat een volgende Vlaamse Regering op basis van de gegevens van schooljaar 2021-2022 én 2022-2023 de beslissing tot structurele verankering, zoals afgesproken in het VESOC Werkgelegenheidsakkoord “Iedereen Nodig, Iedereen Mee”, kan nemen.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Naar aanleiding van het VESOC- relanceplan ‘Alle hens aan dek’ werd bij wijze van experiment een tijdelijk gezamenlijk besluitrecht mogelijk gemaakt voor het Vlaams opleidingsverlof (VOV). Daarmee kan men extra uren en budget inzetten om opleiding te volgen op gezamenlijk initiatief van de werkgever en de werknemer. De werkgever krijgt daarmee een expliciete rol om aan de werknemer opleidingen voor te stellen die zijn/haar toekomstkansen in de sector of op de Vlaamse arbeidsmarkt kunnen verbeteren. Op die manier zouden nog meer werknemers gestimuleerd kunnen worden tot deelname aan arbeidsmarktgerichte opleidingen.

Dit tijdelijk experiment liep in het schooljaar 2021-2022 en werd geregeld in het besluit van de Vlaamse Regering van 18 juni 2021 tot bepaling van tijdelijke afwijkingen van het besluit van de

Vlaamse Regering van 21 december 2018 tot uitvoering van afdeling 6 toekenning van betaald educatief verlof in het kader van voortdurende vorming van de werknemers van hoofdstuk IV van de herstelwet van 22 januari 1985 houdende sociale bepalingen en tot wijziging van artikel 4 van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 mei 2013 betreffende de loopbaanbegeleiding.

In het VESOC- Werkgelegenheidsakkoord 'Iedereen nodig, iedereen mee' van juli 2022 werd tussen de Vlaamse Regering en de sociale partners verenigd in de SERV (excl. ABVV) afgesproken om het experiment te verlengen voor de duur van de komende twee schooljaren, dus tot en met schooljaar 2023-2024 (zie onder).

“In het VESOC-akkoord ‘Alle hens aan dek’, werd bij experiment een tijdelijk gemeenschappelijk initiatiefrecht bij het Vlaams Opleidingsverlof (VOV) uitgebouwd naast de bestaande VOV-regeling. Hierbij kreeg de werkgever de expliciete mogelijkheid om opleidingen voor te stellen aan de werknemers zodat de werknemers meer bekend raken met het systeem en er meer gebruik van maken. Een aanvullende budgetlijn en contingent aan VOV-uren werden uitgewerkt. Deze maatregel wordt verlengd tot en met schooljaar 2023-2024 om deze dan te evalueren ten laatste eind 2023 en rekening houdend met de conclusies van deze evaluatie, deze maatregel indien wenselijk te verankeren. Bij de operationalisering van de verlenging moet ten allen tijde het individueel initiatiefrecht van de werknemers worden gewaarborgd en het oneigenlijk gebruik worden uitgesloten door het gemeenschappelijk initiatiefrecht als een aanvullend systeem in te zetten.”
(p. 15 VESOC Werkgelegenheidsakkoord)

Een eerste verlenging voor schooljaar 2022-2023 werd geregeld in het besluit van de Vlaamse Regering van 9 september 2022 tot bepaling van tijdelijke afwijkingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 21 december 2018 tot uitvoering van afdeling 6 – toekenning van betaald educatief verlof in het kader van voortdurende vorming van de werknemers – van hoofdstuk IV van de herstelwet van 22 januari 1985 houdende sociale bepalingen en tot wijziging van artikel 4 van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 mei 2013 betreffende de loopbaanbegeleiding.

Een tweede verlenging voor schooljaar 2023-2024 werd geregeld in het in het besluit van de Vlaamse Regering van 31 augustus 2023 tot bepaling van tijdelijke afwijkingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 21 december 2018 tot uitvoering van afdeling 6 – toekenning van betaald educatief verlof in het kader van voortdurende vorming van de werknemers – van hoofdstuk IV van de herstelwet van 22 januari 1985 houdende sociale bepalingen en tot wijziging van artikel 4 van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 mei 2013 betreffende de loopbaanbegeleiding.

Met voorliggend voorontwerp van besluit wordt het tijdelijk experiment, in afwachting van een mogelijke structurele verankering, gecontinueerd voor het schooljaar 2024-2025.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2024/119 werd verleend op 27 maart 2024.

De Inspectie van Financiën heeft advies gegeven op 11 april 2024.

De Vlaamse Minister, bevoegd voor de begroting, zijn akkoord werd gevraagd op 17 april 2024.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Op 1 september 2019 trad de vernieuwde regelgeving met betrekking tot het Vlaams opleidingsverlof (VOV) in voege. Tijdens het eerste werkingsjaar, namelijk schooljaar 2019-2020, brak de Corona-epidemie uit met een grote impact op het volgen van opleiding.

Naar aanleiding van het VESOC-akkoord 'Alle hens aan dek' over de relance van de Vlaamse arbeidsmarkt en in het kader van speerpunt 4 van het opleidings- en loopbaaninitiatief van het relanceplan Vlaamse Veerkracht werd voor het schooljaar 2021-2022 – bij wijze van experiment – een expliciete rol gegeven aan werkgevers om aan hun werknemers opleidingen voor te stellen die hun positie in het bedrijf, de sector of de Vlaamse arbeidsmarkt verbeteren. Hierbij wordt vertrokken vanuit de aanname dat de werkgever goed geplaatst is om die inschatting te maken en dat een duwtje in de rug door de werkgever werknemers kan helpen om hun drempel(s) voor opleidingsdeelname te overwinnen.

Het gemeenschappelijk initiatiefrecht binnen het Vlaams opleidingsverlof geeft de werkgever de mogelijkheid om een arbeidsmarktgerichte opleiding voor te stellen aan de werknemer en daarvoor het VOV-recht van de werknemer te gebruiken. Om te vermijden dat werknemers hun voorkeursopleiding niet meer zouden kunnen volgen omdat alle uren VOV opgebruikt zijn met het voorstel van de werkgever, wordt het VOV-recht verdubbeld wanneer een werknemer zowel op initiatief van de werkgever als op eigen initiatief een opleiding volgt. Het maximale aantal uren verdubbelt in dat geval van 125 naar 250 uur.

Belangrijk hierbij is dat er geen sprake is van een verplichting door de werkgever. Daarom werd gekozen voor de term 'gemeenschappelijk initiatiefrecht'. Ook wanneer het initiatief uitgaat van de werkgever, blijft de werknemer de eindbeslissing tot deelname aan een opleiding behouden. Met andere woorden, opleidingsverlof – om opleiding te volgen met afwezigheid van het werk – blijft het individueel recht van de werknemer. Net zoals bij het Vlaams opleidingsverlof op initiatief van de werknemer mogen opleidingen niet gerelateerd zijn aan de huidige job maar moeten ze wel voldoen aan de criteria voor 'arbeidsmarktgerichtheid'. Ter compensatie voor de werkgever komt de Vlaamse overheid tussen in de loonkost. Opleidingen die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de huidige job zijn en blijven ten laste van de werkgever.

Het tijdelijk experiment liep in schooljaar 2021-2022. Ook dit schooljaar was niet vrij van Corona-impact. In het VESOC-Werkgelegenheidsakkoord 'Iedereen nodig, iedereen mee' werd tussen de Vlaamse Regering en de sociale partners daarom afgesproken om het experiment van het gemeenschappelijk initiatiefrecht te verlengen voor een duur van twee schooljaren, dus tot en met schooljaar 2023-2024. Deze verlenging maakt het mogelijk meer bruikbare inzichten te verzamelen. Echter, grondige analyse kan enkel door een vergelijking van de resultaten van VOV over enkele schooljaren heen. Inherent aan de maatregel is namelijk de laattijdige verwerking van de dossiers door de vele datastromen die verzameld moeten worden, waardoor inzicht in de impact van bijstellingen pas een jaar na het schooljaar beschikbaar is.

Op basis van de cijfers van het eerste schooljaar waarin het gemeenschappelijk initiatiefrecht van kracht was (schooljaar 2021-2022) werd een evaluatierapport opgesteld. Hierin worden enkele positieve tendensen aangetoond zoals een groei in het gebruik van VOV met 13%, een groter aandeel kortgeschoolden (26.8% t.o.v. 25.5% in 2020-2021) die vooral opleidingen volgen op initiatief van de werkgever (kortgeschoolden maken 32.1% uit van de werknemers die enkel een opleiding volgden op voorstel van de werkgever, 22.1% van de werknemers die enkel een opleiding volgden op eigen initiatief en 28.2% van de werknemers die zowel op voorstel van de werkgever als op eigen initiatief een opleiding volgden). Verder werd ook vastgesteld dat gebruikers van het gemeenschappelijk initiatiefrecht vaker tewerkgesteld zijn in micro (6.4%) of kleine (10.1%) ondernemingen in vergelijking met gebruikers van VOV op eigen initiatief (micro: 3.5%, klein: 9.9%) en gebruikers van VOV die zowel op eigen initiatief als op initiatief van de werkgever een opleiding volgden. De resultaten van het tweede schooljaar (2022-2023) zullen volledig beschikbaar zijn voor de zomer van 2024. Op dat moment kan het evaluatierapport (schooljaar 2021-2022) verder aangevuld worden en kan er een volledig beeld geschetst worden over het effect van het gemeenschappelijk initiatiefrecht.

Gelet op de eerste positieve evaluatie wordt de continuïteit gegarandeerd met een tijdelijke verlenging van het gemeenschappelijk initiatiefrecht voor het schooljaar 2024-2025. Op die manier kan een gefundeerd advies geformuleerd worden op basis van een schooljaar waarin de impact van de Coronacrisis nog voelbaar was (schooljaar 2021-2022) en een “normaal” schooljaar (schooljaar-2022-2023). Vervolgens kan een volgende Vlaamse Regering beslissen over de mogelijke structurele verankering van de maatregel (cfr. afspraak in VESOC Werkgelegenheidsakkoord “Iedereen Nodig, Iedereen Mee”).

Met voorliggend ontwerp van besluit wordt het tijdelijk experiment van het gemeenschappelijk initiatiefrecht gecontinueerd voor het schooljaar 2024-2025.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1

Dit artikel verduidelijkt dat voorliggend ontwerp van besluit een tijdelijke aanpassing en uitbreiding is van het ‘basisbesluit’ van het VOV, meer specifiek het besluit van de Vlaamse Regering van 21 december 2018 tot uitvoering van afdeling 6 – toekenning van betaald educatief verlof in het kader van voortdurende vorming van de werknemers – van hoofdstuk IV van de herstelwet van 22 januari 1985 houdende sociale bepalingen en tot wijziging van artikel 4 van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 mei 2013 betreffende de loopbaanbegeleiding.

Artikel 2

Een module is het kleinste opleidingsonderdeel waarvoor een lerende zich kan inschrijven. Een opleiding is onderworpen aan een minimum aantal opleidingsuren om recht te geven op opleidingsverlof, namelijk 32 uur of een minimum aantal studiepunten dat men er mee kan verwerven. Voor een module is geen minimumnorm bepaald.

In de huidige regelgeving kan men modules uit meerdere opleidingen van eenzelfde opleidingsverstrekker combineren om aan de voorwaarde van 32 uur te voldoen.

Heel wat digitale opleidingen en opleidingen algemene arbeidsmarktcompetenties (bv leiding geven, werken in team, ...) worden in korte modules aangeboden, die afzonderlijk geen 32 uur in beslag nemen. Door geen enkele bijkomende voorwaarde op te leggen, naast het minimum van 32 uur, ongeacht de opleidingsverstrekker, om recht te geven op opleidingsverlof, vergroten we de kans dat de werknemer een voor hem aantrekkelijk opleidingsaanbod vindt in de opleidingsdatabank Vlaamse opleidingsincentives.

Artikel 3

Het huidige artikel 22 bepaalt dat het Vlaams opleidingsverlof kan worden toegekend aan een werknemer voor maximaal 125 uur per jaar. Dit wordt vervangen door het toekennen van Vlaams opleidingsverlof aan een werknemer voor maximaal 250 uur per jaar als de werknemer ook een opleiding op voorstel van de werkgever (i.k.v. het gemeenschappelijk initiatiefrecht) volgt, waarvan maximaal 125 uur voor een opleiding gevolgd op initiatief van de werknemer en maximaal 125 uur voor een opleiding gevolgd op voorstel van de werkgever.

Op die manier behouden we het huidige contingent van maximum 125 uur voor de opleidingen op initiatief voor de werknemer, en vullen we die aan met de mogelijkheid om voor 125 uur opleiding te volgen op voorstel van de werkgever.

Artikel 4

Het huidige artikel 33 betreft het aanvraagproces voor de terugbetaling van de lonen en de sociale bijdragen in kader van het Vlaams opleidingsverlof aan de werkgever. Dit aanvraagproces wordt uitgebreid met het aanduiden van wie de initiatiefnemer is voor het volgen van de opleiding, de werknemer of de werkgever (i.k.v. het gemeenschappelijk initiatiefrecht).

Artikel 5

Dit artikel regelt de inwerkingtreding en de buitenwerkingtreding van het besluit.

Artikel 6

Dit artikel belast de Vlaamse minister, bevoegd voor werk, met de uitvoering van dit besluit.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Voor de financiering van de kost van het gemeenschappelijk initiatiefrecht voor de periode september-december 2024 van schooljaar 2024-2025 werd 3.000 keuro VAK/VEK herverdeeld vanuit de provisie maatregelen voor de ondersteuning van het werkgelegenheidsbeleid' (begrotingsartikel JB0-1JBB2AB-PR).

Voor de periode januari-augustus 2025 is de financiering nog niet voorzien, maar werd er wel al op geanticipeerd. Bij BO 2024 werd 4.342 keuro VAK naar het VOV (begrotingsartikel JB0-1JFB2FB-WT) gecompenseerd vanuit de 'provisie maatregelen voor de ondersteuning van het werkgelegenheidsbeleid' (begrotingsartikel JB0-1JBB2AB-PR) en eenzelfde bedrag aan VEK vanuit de transitiepremie (begrotingsartikel JB0-1JDB2CJ-WT). Met die middelen werd de kost van het gemeenschappelijk initiatiefrecht voor de periode januari-juni 2024 van het schooljaar 2023-2024 gefinancierd.

Bij BO 2025 wordt voorgesteld om het krediet van 4.342 keuro VAK/VEK in 2025 te behouden bij het VOV. Op die manier wordt de kost van het gemeenschappelijk initiatiefrecht voor de periode januari-juni 2025 van schooljaar 2024-2025 gefinancierd. Indien er zich hierdoor een tekort op de 'provisie maatregelen voor de ondersteuning van het werkgelegenheidsbeleid' voordoet, zal dit gecompenseerd worden via de 'provisie competitiviteit'.

De Inspectie van Financiën verleent een voorwaardelijk gunstig advies aan een verlenging van het tijdelijk experiment VOV gemeenschappelijk initiatiefrecht op voorwaarde

- dat de nodige kredieten voorzien worden voor zowel 2024 als 2025;
- de kredieten die onwettelijk werden overgedragen van jaar op jaar, geannuleerd worden of dat er een decretale rechtzetting en de noodzakelijke decretale machtigingen voor de afgelopen jaren alsnog voorzien worden.

De Inspectie van Financiën adviseert in haar gunstig advies om een decretale machtiging te laten voorzien die de huidige manier van werken om kredieten over begrotingsjaren heen aan te wenden moet indekken. IF verwijst naar een overdrachtsbepaling voor begrotingsartikel JB0-1JFB2FB-WT. Het parlement heeft tot hiertoe geen overdrachtsbepaling gestemd voor begrotingsartikel JB0-1JFB2FB-WT.

We merken op dat de huidige manier van werken, waarbij wordt aangerekend op basis van ramingen en waarbij gebruik wordt gemaakt van overlopende rekeningen, volledig conform de bepalingen van de VCO is. Er kan hier verwezen worden naar artikel 16 van het Besluit Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 17 mei 2019.

B. ESR-TOETS

Het voorontwerp van besluit is ESR-neutraal.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorontwerp van besluit heeft geen impact op het personeel van de Vlaamse Overheid.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorontwerp van besluit heeft geen impact op de lokale en provinciale besturen.

E. VERDER TRAJECT

Het voorontwerp van besluit zal voor advies voorgelegd worden aan de SERV. Indien de minister oordeelt dat het SERV-advies geen aanleiding geeft tot bijsturing aan het voorliggende voorontwerp van besluit, wordt het voorontwerp van besluit zonder een tweede principiële goedkeuring voor advies aan de Raad van State voorgelegd.

4. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar principiële goedkeuring te geven aan het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot bepaling van tijdelijke afwijkingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 21 december 2018 tot uitvoering van afdeling 6 – toekenning van betaald educatief verlof in het kader van voortdurende vorming van de werknemers – van hoofdstuk IV van de herstellwet van 22 januari 1985 houdende sociale bepalingen en tot wijziging van artikel 4 van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 mei 2013 betreffende de loopbaanbegeleiding,

2° de Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, te gelasten:

- over het voormelde voorontwerp van besluit het advies in te winnen van de SERV;
- te beoordelen of voornoemd advies aanleiding kan geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principiële goedgekeurde tekst;
- over voornoemd voorontwerp van besluit het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, zoals bepaald in artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State als de Vlaamse minister oordeelt dat voornoemd advies geen aanleiding geeft tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principiële goedgekeurde tekst.

De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw

Jo BROUNS

Bijlagen:

- Het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering
- Het advies van de Inspectie van Financiën van 11 april 2024
- Het begrotingsakkoord van xxx